

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

لے کے ناں میں سوچئے رب دا کراں کلام بیان
مہر محبت کرنے والا اُچا اُسدا ناں

لیکھ

گندھارا ہندکو اکیڈمی پشاور

لکھ

شاعر
تاج سعید

جملہ حقوق بحق گندھارا ہندکو اکیڈمی محفوظ ہیں

لیکھ	نام کتاب
شاعری	موضوع
ممتاز انجم	کمپوزنگ
ڈاکٹر ظفر اقبال / حبیب سلیمان	پروف ریڈنگ
علی اویس خیال	سیٹنگ
ثاقب حسین	سرورق
جون ۱۹۹۱ء	سال اشاعت اول
2017ء	سال اشاعت دوئم
محمد ضیاء الدین،	اہتمام اشاعت
چیف ایگزیکٹو کمیٹی، جی ایچ اے	
200 روپے	قیمت
جی ایچ اے لیزر پرنٹنگ پشاور	پرنٹنگ
گندھارا ہندکو اکیڈمی پشاور	مطبع
978-969-687-215-3	ISBN No.
گندھارا ہندکو اکیڈمی، 2 چنار روڈ،	ملنے کا پتہ
آبدھرہ، یونیورسٹی ٹاؤن پشاور	

گندھارا ہندکو اکیڈمی پشاور

2- چنار روڈ، آبدھرہ، یونیورسٹی ٹاؤن، پشاور

091-9216223, 9216224

www.gandharahindko.com

انتساب

ہندکو زبان
دے پرستاراں دے
ناں

فہرست

صفحہ نمبر	تحریر	عنوان	نمبر شمار
8	محمد ضیاء الدین	پک ضروری گہل	۱۔
9	فارغ بخاری	تعارف	۲۔
11	مشتاق شباب	پیش لفظ	۳۔
12		حمد۔ مالک تو دنیا داد اتا	۴۔
13		نعت۔ سارے جگ وچ کرو منادی	۵۔
14		نعت۔ دل میرا وے پاک نبی	۶۔
15		نعت۔ پیارے پاک نبی دیاں گلاں	۷۔
16		منقبت۔ حضرت امام حسینؑ	۸۔
17		نظم۔ قائد اعظم	۹۔
18		نظم۔ سائیں احمد علی	۱۰۔
19		کافی۔ دل میرا دریا مولا	۱۱۔
20		کافی۔ سبز میری فریاد مالک	۱۲۔
21		لوری۔ اللہ ہو اللہ ہو لئی لہو	۱۳۔
22		ملی نغمہ۔ اے میرے پیارے وطن	۱۴۔
23		دوہڑے۔ انہڑے دیس دی مٹی نے	۱۵۔
24		ملی نغمہ۔ چمکے روپ سنگار وطن دا	۱۶۔
25		ماہیا۔ تہپاں را انگلیاں ہونیاں	۱۷۔
26		ماہیا۔ چن عید دا چڑھیا وے	۱۸۔

27	غزل۔ موسماں دے رنگ اڑیو	۱۹۔
28	غزل۔ سزاد اوے منو پیاری کہا نڑی	۲۰۔
29	غزل۔ ہتھاں وچ پھلاں دے گجرے	۲۱۔
گو نڑ		
31	مست ہو ادا جھونکا	۲۲۔
32	سُنو پنچھی ایلے	۲۳۔
33	گلی گلی وچ گاندے جاوَن	۲۴۔
34	اے دنیا وے میلہ ساتھی	۲۵۔
35	پھلاں دی رت آئی	۲۶۔
36	تہر کن میرے دل دی ساتھی	۲۷۔
37	گو نڑ خشی دے گاؤ	۲۸۔
38	گلیاں کو چے مہکڑ لگے	۲۹۔
39	رنگاں دی شہزادی تلی	۳۰۔
40	گلی گلی وچ گھبر و نچدے	۳۱۔
41	دل چوے نچے گا وے	۳۲۔
42	نویں رت نوں گلے لگا کڑیے	۳۳۔
43	مین نچاں ہساں گاواں	۳۴۔
44	رت نے پھیر اپا یا وے	۳۵۔
45	پیاردی سو نڑی رت نے اڑیو	۳۶۔
46	شام سہانی لے کے آئی	۳۷۔
47	رنگ رنگیلا موسم آیا	۳۸۔
48	جان بہا رآ جا	۳۹۔

49	سرودا، ہمسر میرا محبوب اے	- ۴۰
50	ساجن میرا چلا گیا	- ۴۱
51	چاہت دے سب رنگ ون جھوٹے	- ۴۲
53	چرایا میرے ماہی نے	- ۴۳
54	توسنڑ میری آواز	- ۴۴
55	مین گونڑ جدائی دے گاواں	- ۴۵
56	چھن چھنانن چھنانن چھن	- ۴۶
57	آدل جانی آئی رت مستانی	- ۴۷
58	محنت کر کے چوری کھاواں	- ۴۸
59	ساڈی ووٹی ہار سنگھار کرے	- ۴۹
60	کہوڑی چڑھیا ویر ساڈا	- ۵۰
61	دن خوشیاں دا آیا اڑیو	- ۵۱
62	موسم رنگ رنگیلا آیا	- ۵۲
63	کاواں تیری پکار	- ۵۳
64	ہوگئی شام مڑ کھر آ	- ۵۴
65	اٹھ جاگ مسافر	- ۵۵
66	چہکو چلے ہنیریاں آنیاں	- ۵۶
67	آگئی کالی رات سنجو تونہ آیا	- ۵۷

.....

ہیک ضروری گھل

تاج سعید (مرحوم) ہندکو تے اُردو زبان دے معروف شاعر گزرین، اُنہاں دے ہندکو تے اُردو کلام تے مشتمل کتاب ”لیکھ“ دے ناں تے چھپی ائی۔ ایہہ کتاب اہل ذوق نے بے حد پسند کیتی۔ کافی عرصہ گزرنے دے بعد ایہہ کتاب مارکیٹ ایچ ناپید ائی۔ اس کتاب دی قدر و قیمت اُنوں سامنٹیں رکھدے ہوئے گندھارا ہندکو بورڈ نے فیصلہ کیتا کہ اس کتاب دے دوسرے ایڈیشن اُنوں شائع کیتا جاوے۔ کتاب دا دوسرا ایڈیشن تو اڈے ملاحظے و سے حاضر اے۔

محمد ضیاء الدین

جنرل سیکریٹری، گندھارا ہندکو بورڈ پاکستان، پشور

تعارف

کم کرنے دی لگن ہووے تا ادب وچ اچے بی بوہت سارے گوشے پئے ہوئے ون، جھپڑے اچے سر پھریاں دی راہ پئے ویکھدین، جھپڑے اس دی بانجھ کوکھ وچوں گل بوٹے اگانڑے تے انہاں نوں انپڑے رنکاں تے خشبوواں دے ذائقے سی آشنا کراڑے دا فخر حاصل کرسکدین۔

ساڈے بہت سارے نامتو مصنفان نوں زندگی نے اتنی مہلت نی دتی یا مصروفیتاں نے اتنا موقع نہیں دتا کہ اوہ انپڑیاں عظیم تخلیقات نوں منظر عام تے لاسکدے۔ انہاں دے کھلے ہوئے شہ پارے جیڑے ادب دا قیمتی اثاثہ ون، انہاں نوں اکھا کر کے سامڑے لیاڑے واسطے اچے اہل محبت دی ضرورت اے جیڑا نہ صرف اس کم دی اہمیت نوں سمجھے بلکہ اس ہفت خواں نوں سر کرنے دا حوصلہ بی رکھے۔

تاج سعید دا ایہ جذبہ قابل قدر اے کہ اس نے اس ضرورت نوں محسوس کر دے ہو یاں انپڑے واسطے ایہ اوکھی راہ اختیار کیتی اے تے اس نے ہک عرصے سی انپڑیاں کاوشاں اس واسطے کردتیاں ون۔ اوہک مؤلف دے طور تے بوہت پہلے ادبی حلقیاں اچ انپڑی شناخت کراچکا وے تے ہنڑ تا اس دیاں تالیفات دی فہرست خاصی طویل ہوندی جاندی اے جس دے وچ ہر سال دو ترے کتاباں دا اضافہ ہوندا رہندا وے۔

اوکرشن چندر، ممتاز شرین، راجندر سنگھ بیدی، ساحر لدھیانوی، مجید امجد تے فراق گورکھپوری دے فن تے شخصیت تے کتاباں پیش کر چکا وے جیڑیاں یونیورسٹیاں دے نصاب اچ بی شامل ون تے جہاں دی وجہ تاج سعید ہر ادب دوست انسان دی تحسین دا مستحق اے۔

ادبی رسائل دے مدیر دے ناطے اس نوں برصغیر اچ بوہت شہرت حاصل اے، برے اوہ اردو تے ہندکو دا ہک معروف شاعر بی اے، اس دے اردو کلام دا مجموعہ ”سوچ سمندر“ ۸۷ء اچ چھپا آیا تے ہنڑ اس دے ہندکو کلام دا مجموعہ ”لیکھ“ دے ناں نال سامنڑے آیا وے۔

تاج سعید بنیادی طور تے گیتاں دا شاعر اے ایہوئی وجہ وے کہ اس دیاں غزلاں تے نظماں اچ بی گیتاں دی فضا ملدی اے۔ اوئی نزم تے نازک مٹھے لفظ تے کویل لہجہ تے منزنم بحر اے۔ اس فضا نے جیڑا تا اثر پیدا کیتا وے اوہ بوجھل نینگا بلکہ رم جھم دی طراں دلاں تے وسدا وے انہاں نوں نہال بی کردا وے تے نالے

ہک خوابناک کیفیت نال دوچار کردا وے، جزسی بھینی بھینی خشبو حاصل ہوندی اے تے نالے سرشاری بی
محسوس ہوندی اے، تے ایہی اس دی شاعری دا طرہ اتنیازاے جیہڑا اس دے انپڑے معاصرین اچ اس دی
چھانڑ بنڑ گیا وے۔

فارغ بخاری

پیش لفظ

تاج سعید بنیادی طور تے اردو، تے اس وچ بی دوھے تے گیت دا شاعر اے اس دا ایہہ مطلب بی نینگا، اس نے غزل یا نظم نہیں لکھی برے اس دا خاص رنگ دوھے تے گیت اچ انپڑا اثر چھوڑ داوے ہو اس نوں انپڑیں ہم عصر شاعر اس سی وکھرا ہک مقام دلانداوے۔

تاج سعید دی ہندکو شاعری بی انہاں دی اردو شاعری دی طراں کرب ذات دے اظہار دا وسیلہ وے برے اوہ انپڑی ذات دے دکھ انپڑیں اتے طاری کر کے قنوطیت دا پرچار نہیں کردے بلکہ زندگی دے دکھاں نوں انپڑی جدو جہد نال سکھاں چ تبدیل کرنے دا درس دیندین تے اس طراں او زندگی دے رجائی رخ دے نال انپڑیں قاری دا تعارف کراندین۔ انہاں دی شاعری چ پھل، سبزہ، خوشی، بہاراں انہاں دی اسی رجائی ذہنیت دا پرتوون تے جتھے ہنیری، بدل، رات تک دکھاں دا ذکر آنداوے اس دے آسے پاسے تاج سعید سانوں امید دا احساس بی دلاندا جانداوے۔

دراصل تاج سعید دی انپڑی زندگی بی مسلسل جدو جہد سی عبارت اے۔ ہو راسی جدو جہد نے انہاں دی شاعری نوں رجائیت دے رنگ چ رنگ کردتاوے تے او ناامیدی دیاں گلاں کرنے دی بجائے ہمیشہ پر امید رہندین تے اسی گل دا درس بی دیندین۔

زیر نظر مجموعہ تاج سعید دے ہندکو کلام دا پہلا مجموعہ وے تے منوں امید اے کہ تاج سعید اردو قارئین دی طرح انپڑے ہندکو قارئین نوں بی انپڑیں فن تے شاعری نال مطمئن کرسی۔

مشتاق شباب

۲۲ اپریل ۱۹۹۱ء

حمد

مالک تو دُنیا دا داتا
تیرے چاکر سارے
تو ایں اس دنیا دا داتا
وگڑے کاج سنوارے
سکے پٹے تے سکے کھوہ!
پانڈی مل آباد
توں مٹی چو پھل کھلاوے
کرے دلاں نوں شاد
اجڑے وہیڑے تے اجڑے گراں
توں ایں کرے آباد
تو ایں مالک دُکھے دلاں دا
سُنڈناویں فریاد
ہر پل تے ہر سانس تے قائم
تیری وے سرداری
تیرے ای گن گاندے گزرے
میری جندڑی ساری

.....

نعت

سارے جگ اچ کرو منادی
چن دا ٹکڑا میرا ہادی

دل دے ہنیریاچ اچ پیا چمکے
روشن مکھڑے دی شہزادی

سب دنیا دے دکھڑے وٹدا
میرا مرشد، میرا ہادی

جد بی کسی نوں غماں نے کہیرا
در تے جا زنجیر ہلا دی

اس دے مکھڑے دی روشنائی
کلی کلی دے وچ مسکاندی

کے مدینے دیاں گلیاں اچ
میری رُوح پئی نچدی گاندی

چاروں پاسے لشکاں مارے
تاج پیا تصویر انہاں دی

نعت

دل میرا وے پاک نبیٰ دی سوچاں دی تفسیر
جس تے ہر دم لشکاں مارے مولاً دی توقیر

چاروں پاسے میرے وے رحمت دی پھلکاری
میرے شہر تے اس دے رحم دی کھلر گئی تنویر

جس نے مولاً سواڈے در تے جد بی جا کے منگا
ملیاں مراداں دل دیاں انوں، بدل گئی تقدیر

میریاں ڈکھیاں اکھیاں روون ہجر فراق دے وچ
کد او ویکھ سن مولاً پاک مدینے دی تصویر

انہاں دی رحمت دا بدل جد بی وے، جہیڑے پاسے
دل دے بوہے کھل جانڈے نے، ٹٹ دی اے زنجیر

سواڈے ناں دی تسبی رو لے تاج سعید دن راتی
اکھیاں پڑھنے لگ دیاں ون خوشبو دی تحریر

.....

نعت

پیارے پاک نبیؐ دیاں گلاں دل دریا کہلاون
سُنو دے سُنو دے عمراں گزرن پھر بھی نہ اکتاون

دنیا دی اے ساری شو بھا ماند اُنہاں دے اگے
اُنہاں دے علم دے اگے علم جہان دا کچا لگے

کچھے دھاگے سی چھچی یارو، اُنہاں دی اے سرداری
اُنہاں دی سرداری جگ دے راج پاٹ تے پہاری

اُنہاں دی حکمت دے ایہہ موتی راحت دیندے ون
تن تا چھوٹی چیز اے دل نوں چاہت دیندے ون

چاہت پا کے دنیا دے وچ راحت ملدی اے
راحت کیہہ وے یارو علم دی طاقت ملدی اے

علم دی طاقت دے نل دل دے دروازے کھلدے ون
علم دے موتی جیونڑ دی رُشنائی اچ ملدے ون

.....